

Olivera Gavrić Pavić

APSTRAKTNO-KONKRETNO, NOVI PROJEKAT UMETNIČKE GRUPE AMETIST I NJEGOV UTICAJ NA MOJ RAD

Predavanje održano na 11. kongresu AIMC-a u Gaziantepu, oktobar 2008.

Umetnička grupa Ametist iz Beograda postoji od 2001, i okuplja umetnike koji se bave mozaikom kako iz Srbije i Crne Gore, tako i iz susednih zemalja (Bugarska, Makedonija). Grupa je do sada otvorila 25 izložbi mozaika, realizovala 6 projekata, održala više predavanja i jednu radionicu.

Na poslednjem kongresu AIMC-a u Skoplju 2006, izložila sam istorijat grupe Ametist i naše osnovne ciljeve. Važno je da podsetim da su svi naši projekti povezani sa očuvanjem kulturnog nasleđa. Mozaici u Srbiji datiraju iz 1. veka naše ere. Najveći broj našeg mozaičkog nasleđa je iz antičkog perioda a manji iz ranohrišćanskog. Najpoznatiji lokaliteti sa mozaicima u Srbiji su Felix Romuliana, Mediana, i Sirmium (mozaici iz 3. i 4. veka naše ere.), i Justiniana Prima (mozaici iz 6. veka naše ere).

Najnoviji projekat umetničke grupe Ametist, „Apstraktno-konkretno“ je osmišljen da podvuče sličnost između savremene vizuelne umetnosti i savremenog mozaika. Takođe namjera nam je bila da pokažemo interakciju između onoga što smatramo konkretnim u vizuelnom smislu i onoga što smatramo apstraktnim. Mi želimo da pokažemo koliko je savremeni mozaik značajan za sveukupnu savremenu vizuelnu umetnost i za ponovo uspostavljanje univerzalnih umetničkih kriterijuma. Svaki učesnik projekta je uradio dva mozaika dimenzija 50x50cm i tri crteža 50x70cm, tuš i pero. Sedam umetnika iz Srbije i Crne Gore i dva gosta, Ilija Ilijev iz Bugarske i Gazanfer Bajram iz Makedonije uzeli su učešća u seriji od 4 izložbe u okviru ovog projekta.

Umetnici su sami odabrali temu u okviru ovog glavnog naslova projekta. U svom specifičnom stilu Petar Vujošević je predstavio portret žene kao konkretno-realistički deo svog rada, dok je apstraktni deo bio inspirisan njegovom ličnom životnom filozofijom.

Ivan Pavić je napravio dva slična mozaika, ali u različitim mozaičkim tehnikama, koji po tematici imaju svoj koren u njegovom ciklusu slika „Alternativni portreti“. Njegovi mozaici pod nazivom „Profil-Žrtva 1 i 2“ generalno su povezani sa religioznim aspektima. U ovom slučaju, prikazana glava jagnjeta u dvodimenzionalnoj i u trodimenzionalnoj formi odnosi se na oba, na Stari i Novi Zavet.

Borislav Nježić je virtouz apstraktnog mozaičkog izražavanja. Jedan deo njegovog opusa prati formu malih okruglih formi, ili formu krsta. Ovo se takođe odnosi i na radove rađene posebno za ovaj projekat.

Gordana Šijački je inspirisana motivom ptica. U kontrastu prema monumentalnom izrazu B. Nježića, njeni radovi su bliži impresionizmu i lirskoj ekspresiji.

Dragan Vasić je prevashodno vajar. Upravo zbog toga jedan od njegovih mozaika sadrži reljef sa motivom mitološke ptice Feniks. Njegov drugi mozaik je odličan primer apstraktne ornamentalne kompozicije.

Nataša Dimitrijević je najmlađi učesnik projekta. Njeni mozaici prate poetiku njenog uljanog slikarstva koje je blisko enformelu.

Profesor Ilija Ilijev iz Bugarske u svom radu kombinuje rustičnost reljefnog mozaika sa sežitivnim poetskom vizijom u varijacijama belog kamena.

Gazanfer Bajram, poznati makedonski umetnik za ovaj projekat je uradio jedan izrazito koloristički mozaik u svom jedinstvenom maniru.

Moj prvi diptih rađen specijalno za projekat „Apstraktno-konkretno“ je uzet iz hrišćanske ikonografije. Prvo sam uradila crtež na paus papiru veličine 1m², koji prikazuje scenu Hristovog Preobraženja. Onda sam iz tog crteža uzela dva detalja, jedan koji predstavlja figurativni mozaik (u ovom slučaju stopala Hrista) i drugi koji predstavlja apstraktni deo kompozicije (zruci svetlosti-božanske energije). Postavljeni zajedno u diptih, oni u stvari predstavljaju prikaz celokupne scene Preobraženja, a ne samo detalj, u maniru savremeno shvaćene ikonografije.

Mnogo godina pre bavila sam se religioznim motivima. U tim starijim radovima na temu glave i torza Hrista, istraživala sam trodimenzionalnu formu mozaika i bila sam veoma daleko od klasične ikonografije.

Posle realizacije ovog Ametistovog projekta pošela sam da pripremam svoju retrospektivnu izložbu (18 godina rada u mozaiku). Ova izložba je trebala da predstavi tri faze mog rada: mozaike pre 2000-te kao eksperimentalni period, zatim klasične mozaike sa sakralnim temama i mozaike posle 2000-te, koji su zasnovani na sublimaciji prethodnih iskustava. Shvatila sam da postupak koju sam koristila za projekat „Apstraktno-konkretno“ mogu da primenim i u svom daljem radu, odnosno da sam pronašla idealan ključ za novi ciklus radova sakralne tematike. Tako sam ponovila postupak sa izradom plana, odnosno crteža na pausu sa scenom Bogojavljenja. Iz datog crteža uzela sam dva idealna odlomka, jedan prikazuje ruku Sv. Jovana Krstitelja kako blagosilja Hrista, a drugi se bavi apstraktnom igrom svetlucanja kapi iz reke Jordana na Hristovom poprsju. Stavljani zajedno oni sačinjavaju kompletnu sliku Bogojavljenja. Posle toga uradila sam kompoziciju Raspeća na isti način. U ovom radu pokušala sam da podvučem bol na licu Bogorodice koja gleda raspetog Hrista (dakle jedan mozaik je portret Bogorodice, a drugi prikazuje ruku Hrista zakovanu na krst.)

Trenutno radim na kompoziciji Vaskrsenja.